Komission tiedonanto EU:n vuoteen 2030 ulottuvasta maaperästrategiasta - pilaantuneet maa-alueet

Maa- ja metsätalousvaliokunta, 31.3.2022

Jussi Reinikainen, erikoistutkija

jussi.reinikainen@syke.fi

Suomen ympäristökeskus (SYKE)

SYKE

Pilaantuneet maa-alueet Suomessa

- Maaperän tilan tietojärjestelmä (2007)
  - Pilaantuneiden ja pilaantuneeksi epäiltyjen alueiden kartoitustyötä vuodesta 1989
  - Tällä hetkellä järjestelmässä n. 28 000 kohdetta
    1) toimiva kohde (9000 kpl)
    2) selvitystarve (8500 kpl)
    3) arvioitava/puhdistettava (2300 kpl)
    4) ei puhdistustarvetta (8400 kpl)

Aluekeskus	Toimiva kohde	Selvitys-tarve	Arviointi-tarve	Puhdistus-tarve	Ei puhdistustarvetta nykyisellä maankäytöllä	Ei puhdistus-tarvetta	Kaikki yhteensä
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus	748	758	99	5	255	437	**2302**
Etelä-Savon ELY-keskus	379	460	207		120	380	**1546**
Helsingin kaupunki ympäristövalvonta	242	145	21	26	168	314	**916**
Hämeen ELY-keskus	875	631	68	12	256	290	**2132**
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	965	656	78	5	315	264	**2283**
Kainuun ELY-keskus	128	113	84	9	73	112	**519**
Keski-Suomen ELY-keskus	380	181	51	2	155	68	**837**
Lapin ELY-keskus	622	231	170	5	196	126	**1350**
Pirkanmaan ELY-keskus	670	640	94	12	318	555	**2289**
Pohjois-Karjalan ELY-keskus	491	442	94	2	98	547	**1674**
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	578	360	327	4	213	206	**1688**
Pohjois-Savon ELY-keskus	512	697	193	3	262	169	**1836**
Turun kaupunki ympäristövalvonta	292	622	117	7	116	56	**1210**
Uudenmaan ELY-keskus	778	1252	279	27	519	1257	**4112**
Varsinais-Suomen ELY-keskus	1402	1314	311	11	227	351	**3616**
Kaikki yhteensä	**9062**	**8502**	**2193**	**130**	**3291**	**5132**	**28310**

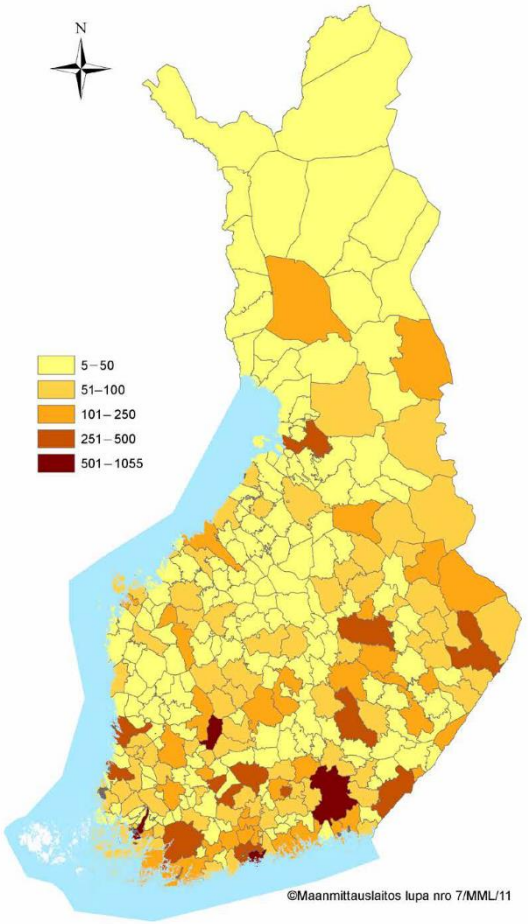

SYKE

Pilaantuneiden maa-alueiden riskinhallinta Suomessa

- Ympäristönsuojelulaki 527/2014 sekä sitä täydentävät asetukset ja ohjeet
  - Keskeisenä lähtökohtana toiminnan riskiperusteisuus
  - Sääntelyä uudistetaan parhaillaan (ml. kaivettujen maa-ainesten hyödyntäminen)
- Valtakunnallinen pilaantuneiden maa-alueiden riskienhallintastrategia (2015)
  - ”Pilaantuneiden maa-alueiden riskit terveydelle ja ympäristölle saatu hallintaan kestävällä tavalla vuoteen 2040 mennessä”
  - Alatavoitteet ja seurantamittarit (seurantaraportti v. 2020)
- Pilaantuneiden alueiden puhdistamisessa vakiintuneet toimintamallit ja -käytännöt
  - Vuodessa noin 500 uutta puhdistettua tai pilaantumattomaksi arvioitua kohdetta

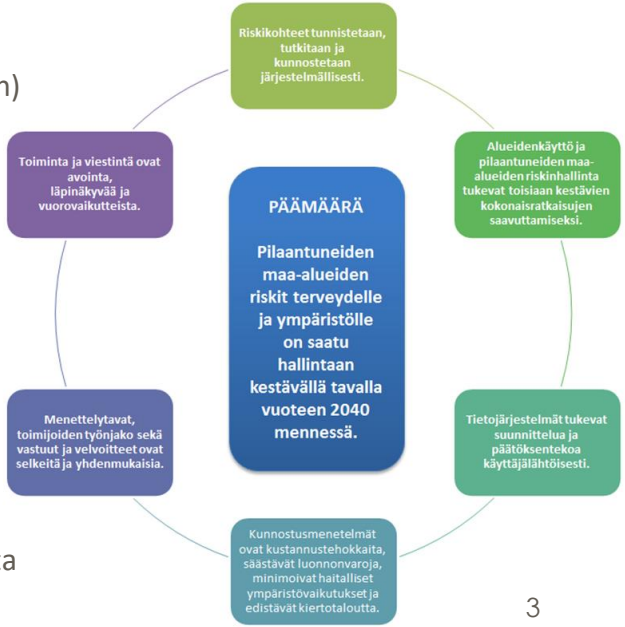

SYKE

Kytkennät EU:n maaperästrategiaan

- Kansalliset politiikkatoimet ja käytännöt pääosin linjassa maaperästrategian kanssa
  - EU: ” Tavoite kunnostaa vuoteen 2050 mennessä alueet, jotka aiheuttavat merkittävän riskin ihmisen terveydelle ja ympäristölle”
  - Suomi: ”Pilaantuneiden maa-alueiden riskit terveydelle ja ympäristölle saatu hallintaan kestävällä tavalla vuoteen 2040 mennessä”
- Varauksia maaperän terveyttä koskevaan säädösehdotukseen (Soil Health Law)
  - Maaperän laatua koskevat tavoitteet -> Ei sitovia numeerisia toimenpidearvoja, vaan mahdollisuus tapauskohtaiseen ja riskiperusteiseen maaperän kunnostamiseen; koskien sekä pilaantuneisuutta (haitta-aineet) että muita laatutekijöitä
    - Jos laatunormit (kynnysarvot) säädetään, soveltaminen lisäselvitystarpeen laukaisevana arvona, ei sitovana rajana kunnostustoimille
    - → Kansallisten ja alueellisten erityispiirteiden huomioiminen (sis. ympäristölliset ja sosioekonomiset vaikutukset) tärkeää
  - Kaivettuja maa-aineksia koskeva todistus -> Tarkoituksenmukaisuus?
    - Hallinnollinen taakka hyötyihin nähden, jos sovelletaan myös pilaantumattomiin/puhtaisiin maa-aineksiin?
  - Maaperän terveyttä koskeva todistus kiinteistökaupoissa -> Tarkoituksenmukaisuus?
    - Hallinnollinen taakka hyötyihin nähden, jos sovelletaan myös kohteisiin, joissa maaperän ”terveyttä” ei edes syytä epäillä?
  - Uudet velvoitteet ja niiden kohdentuminen -> Lisäresurssien tarve
    - Lisäresurssien taso ja kohdentuminen (valtio/kunnat/yksityiset) vielä epäselvää

SYKE

KIITOS!

